

ПРАВИЛА

використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі в Завадківській гімназії

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає правила, права, обов'язки та міру відповідальності учасників освітнього процесу (педагогів та учнів) під час використання технологій штучного інтелекту в межах закладу освіти.

2. **Мета Положення:** інтеграція новітніх технологій в освітній простір, забезпечення цифрової рівності, підвищення якості навчання та захист принципів академічної доброчесності.

3. Положення базується на принципі «ШІ як асистент, а не заміна людині». ШІ є допоміжним інструментом для оптимізації рутини, пошуку ідей та індивідуалізації навчання.

II. Критерії та правила для педагогів

1. Професійна відповідальність та якість.

- **Обов'язковий контроль:** педагог зобов'язаний перевіряти весь згенерований ШІ контент (тести, конспекти, презентації) через надійні джерела задля уникнення фактологічних помилок («галюцинацій» ШІ).
- **Забезпечення авторства та автентичності:** забороняється видавати створені ШІ матеріали за власні методичні розробки без творчого доопрацювання та адаптації.
- **Остаточне оцінювання знань учнів** здійснює виключно вчитель. Автоматизоване виставлення оцінок системами ШІ без контролю педагога заборонено.

2. Методична доцільність та етика

- Вчитель має відкрито інформувати учнів, якщо навчальні матеріали або ілюстрації створені за допомогою ШІ (наприклад, маркування: *«Зображення згенероване через Canva AI»*).
- Дотримуватись принципу конфіденційності. Суворо заборонено завантажувати у відкриті системи ШІ (ChatGPT, Gemini тощо) персональні дані учнів, їхні оцінки, медичні діагнози або протоколи засідань.

- Інклюзивність: заохочується використання ШІ для адаптації текстів, створення аудіосупроводу або диференційованих завдань для учнів з особливими освітніми потребами.

III. Диференційовані критерії для учнів за віковими групами

1. Початкова школа (1–4 класи) — «Ігровий помічник»

- Формат доступу: виключно під безпосереднім контролем учителя на уроці або батьків удома. Самостійна реєстрація учнів у ШІ-сервісах заборонена.
- Дозволено: візуалізація персонажів, усні мовні тренажери, створення інтерактивних загадок.
- Звітність: усна згадка під час відповіді («Мені допоміг робот»).

2. Середня школа (5–9 класи) — «Персональний репетитор»

- Формат доступу: самостійне використання вдома для дослідницьких задач або з дозволу вчителя на уроці.
- Дозволено: роз'яснення складних термінів, генерація ідей для проєктів (брейнштормінг), самоперевірка орфографії.
- Звітність: обов'язкове просте посилання на використаний сервіс у тексті роботи. Заборонено копіювати тексти для рефератів «під ключ».

IV. Правила декларування (Дисклеймер для старшокласників)

У разі використання текстових або візуальних моделей ШІ під час виконання домашніх чи проєктних робіт, учень старших класів зобов'язаний розмістити наприкінці роботи один із шаблонів:

- Шаблон А (Короткий, для поточних завдань):
- Декларація про використання ШІ
У цій роботі було використано інструмент (Назва, наприклад: ChatGPT) для: Пошуку ідей: (так/ні). Редагування тексту: (так/ні) Складання плану: (так/ні). *Фінальний текст написаний мною самостійно, факти перевірені.*
- Шаблон Б (Розширений, для великих проєктів):
До роботи додається короткий звіт: 1) Назва ШІ; 2) Використаний промпт (запит); 3) Які помилки ШІ було виявлено та виправлено учнем вручну за підручником.

V. Порядок виявлення порушень та оціночні санкції

1. Ознаки несанкціонованого використання ШІ

- Наявність системного тексту (наприклад: «Ось варіант есе...»), нетиповий для віку стиль («отже», «розглянемо детальніше» у кожному абзаці), вигадані ШІ факти/дати, нездатність учня пояснити власну роботу під час короткої бесіди (до 3 хвилин).

2. Рівні санкцій

- Рівень 1 (Перше порушення): робота не зараховується (виставляється тимчасове «н/а»). Учень зобов'язаний переписати роботу самостійно або захистити її усно протягом 3–5 днів. Максимальна оцінка за перездачу знижується на 20%.
- Рівень 2 (Повторне порушення протягом семестру): робота анулюється без права перездачі за тим самим завданням. В журнал виставляється незадовільний бал (1–3 бали). Повідомляються батьки. Виправлення можливе лише через виконання іншого, складнішого альтернативного завдання (усний захист перед класом). Максимальна оцінка — не вище 6 балів.
- Рівень 3 (Злісне порушення на контрольних, іспитах, фінальних проєктах): негайне анулювання роботи з виставленням 1 бала без права перездачі. Справа передається на розгляд адміністрації школи або Комісії з академічної доброчесності.

VI. Матриця дозволеного та забороненого для закладу освіти

Сфера діяльності	Зелене світло (Дозволено)	Жовте світло (Обмежено)	Червоне світло (Заборонено)
Робота з текстом	Пошук ідей, брейнштормінг	Складання плану роботи	Копіювання згенерованого тексту повністю
Точні науки / ІТ	Пояснення логіки формул	Пошук помилок у власному коді	Автоматичне розв'язання задач Ш-сервісами
Контроль знань	Створення тренувальних тестів	Використання ШІ як чернетки	Запуск ШІ під час контрольних/іспитів
Адміністрування	Оптимізація планів, рубрикаторів	Попередній аналіз помилок учнів	Автоматичне виставлення оцінок у журнал

VII. Прикінцеві положення

1. Це Положення є відкритим документом. Зміни та доповнення можуть вноситися рішенням Педагогічної ради у разі появи нових технологічних стандартів чи нормативних актів МОН України.

2. Ознайомлення учнів та їхніх батьків із цим Положенням покладається на класних керівників на початку кожного навчального року.